

PRESEDOVANJE SLOVENIJE SVETU EVROPSKE UNIJE – DEJAVNOSTI NA PODROČJU CIVILNE ZAŠČITE

Lucija Jereb¹

Povzetek

Uprava RS za zaščito in reševanje je v okviru predsedovanja Slovenije Svetu Evropske unije v drugi polovici leta 2021 izvajala dejavnosti na področju civilne zaščite. Prednostne naloge so bile usmerjene h krepitvi odpornosti na naravne in druge nesreče. Delo je bilo usmerjeno v krepitev mehanizma Unije na področju civilne zaščite v vseh fazah cikla obvladovanja tveganj nesreč, v prizadevanja za izboljšanje odziva na nesreče večjega obsega, v razvoj ciljev Unije za odpornost na nesreče na področju civilne zaščite ter v povezovanje različnih deležnikov in širjenje znanja prek mreže znanja Unije na področju civilne zaščite. Ena od pomembnih nalog Slovenije na področju civilne zaščite je bilo tudi spremljanje aktivacij mehanizma Unije na področju civilne zaščite ob naravnih in drugih nesrečah ter zagotavljanje pomoči prizadetim državam. V Sloveniji je bil med predsedovanjem v živo organiziran en dogodek, in sicer sestanek generalnih direktorjev za civilno zaščito. Preostali dogodki so zaradi epidemije covid-19 potekali v virtualnem okolju.

SLOVENIAN PRESIDENCY OF THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION – ACTIVITIES IN THE FIELD OF CIVIL PROTECTION

Abstract

The Administration of the Republic of Slovenia for Civil Protection and Disaster Relief (ACPDR) carried out activities in the field of civil protection in the context of Slovenia's Presidency of the Council of the European Union in the second half of 2021. Priorities in the field of civil protection focused on strengthening resilience to natural and other disasters. Work was oriented towards strengthening the Union Civil Protection Mechanism in all phases of the disaster risk management cycle, on efforts to improve the response to large-scale disasters, on developing the Union disaster resilience goals in the area of civil protection, and on bringing together different stakeholders and disseminating knowledge through the Union Civil Protection Knowledge Network. One of Slovenia's key tasks in the field of civil protection was to monitor the activation of the Union Civil Protection Mechanism in the event of natural and other disasters, and to provide rescue assistance to affected countries. Slovenia organized one live event during the Presidency, namely a meeting of the Directors-General for Civil Protection; other events were held virtually due to the Covid-19 pandemic.

¹ mag., Ministrstvo za obrambo RS, Uprava RS za zaščito in reševanje, Vojkova cesta 61, Ljubljana, lucija.jereb@urszr.si

UVOD

Slovenija je Svetu Evropske unije (v nadaljevanju EU) predsedovala v drugi polovici leta 2021. Tokratno predsedovanje je bilo za Slovenijo drugo po vrsti, prvo je potekalo v prvi polovici leta 2008. Vsako predsedstvo Sveta EU pripravi programski okvir predsedovanja, ki ga sestavljajo osemnajstmesečni program tria predsedstev, ki ga je Slovenija pripravila skupaj z Nemčijo in Portugalsko², šestmesečni program³

predsedovanja s prednostnimi nalogami in okvirni začasni dnevni redi za vodenje vsake sestave Sveta EU v obdobju predsedovanja. Civilna zaščita s pomembno prioriteto krepitve odpornosti na naravne in druge nesreče je bila umeščena v osemnajstmesečni program Sveta EU v poglavje *Zaščita državljanov in državljanov in svoboščin*. V šestmesečnem programu predsedovanja je bilo področje civilne zaščite del osrednje prioritete *Odpornost in okrevanje Evropske unije, strateško avtonomna Unija* ter med prioriteta Sveta za *notranje zadeve in pravosodje*. Dodatno je bila na ravni Slovenije pripravljena tudi projektna naloga *Posebni vladni projekt Predsedovanje Republike Slovenije Svetu Evropske unije 2021*, v kateri so bile opredeljene naloge in dejavnosti v času priprav na predsedovanje, vključno s prilagoditvami na predsedovanje Slovenije

² Osemnajstmesečni program Sveta (1. julij 2020–31. december 2021): <https://www.gov.si/assets/vlada/Projekti/PSEU2021/18-mesečni-program-Sveta.pdf>.

³ Slovensko predsedovanje Svetu Evropske unije, 1. julij do 31. december 2021: <https://www.gov.si/assets/vlada/Projekti/PSEU2021/Program-slovenskega-predsedovanja-Svetu-EU.pdf>.

Svetu EU v epidemiji covid-19, ki je zaznamovala predsedovanje.

Pomembna naloga Uprave RS za zaščito in reševanje (v nadaljevanju URSZR) je bila priprava in vodenje zasedanj oziroma predsedovanje Delovni skupini za civilno zaščito pri Svetu EU (PROCIV)⁴. Prav tako je URSZR organizirala oziroma soorganizirala tri dogodke s področja civilne zaščite na ravni EU, in sicer delavnico predsedstva o oblikovanju ciljev Unije za odpornost na nesreče, sestanek generalnih direktorjev za civilno zaščito Evropske unije, evropskega gospodarskega prostora in držav kandidatki ter sestanka nacionalnih koordinatorjev usposabljanj v okviru mehanizma Unije na področju civilne zaščite. Poleg tega je URSZR spremljala aktivacije mehanizma Unije na področju civilne zaščite ob naravnih in drugih nesrečah ter usklajevala in zagotavljala pomoč Slovenije prizadetim državam.

OBLIKOVANJE CILJEV UNIJE ZA ODPORNOST NA NESREČE NA PODROČJU CIVILNE ZAŠČITE

Tik pred začetkom slovenskega predsedovanja Svetu EU je začela veljati Uredba (EU) 2021/836 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o spremembi Sklepa št. 1313/2013/EU o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (v nadaljevanju uredba). Ta uvaja nov koncept *cilji Unije za odpornost na nesreče na področju civilne zaščite* (v nadaljevanju cilji za odpornost), ki jih definira kot (člen 4) »nezavezujoče cilje, vzpostavljene na področju civilne zaščite za podporo

⁴ Delovna skupina za civilno zaščito (PROCIV) je delovala v dveh sestavah: eno je vodila Uprava RS za zaščito in reševanje, drugo, ki je obravnavala tudi področje kritične infrastrukture, pa Direktorat za obrambne zadeve Ministrstva za obrambo.

dejavnostim na področju preventive in pripravljenosti, katerih namen je izboljšati sposobnost Unije in njenih držav članic, da prenesejo posledice nesreče, ki ima ali bi lahko imela večdržavne čezmejne učinke«. 6. člen prenovljene uredbe Evropski komisiji nalaga, da jih oblikuje v sodelovanju z državami članicami. Časovnica razvoja ciljev za odpornost je razmeroma kratka, saj naj bi Evropska komisija sprejela priporočila o oblikovanju ciljev za odpornost do konca leta 2022. URSZR se je zato odločila, da v okviru slovenskega predsedovanja Svetu EU začne z razvojem ciljev za odpornost in spodbudi razpravo o njihovem oblikovanju. Sedmega in 8. julija 2022 je organizirala dvodnevno delavnico, ki je potekala v virtualnem okolju. Poleg predstavnikov držav članic sodelujočih držav v mehanizmu Unije na področju civilne zaščite so bili na delavnico vabljeni še predstavniki držav Zahodnega Balkana in različnih organizacij. Razpravo so sooblikovali strokovnjaki iz Evropske komisije (Generalni direktorat za evropsko civilno zaščito in evropske operacije humanitarne pomoči – DG ECHO, Skupno raziskovalno središče – JRC, Generalni direktorat za migracije in notranje zadeve – DG HOME) ter predstavniki Urada Združenih narodov za zmanjševanje tveganja nesreč in Nata. Skupaj se je delavnice udeležilo 116 udeležencev, razvoj ciljev za odpornost pa so naslavljali v okviru treh tematskih sklopov:

- razvoj ciljev za odpornost v povezavi z drugimi (že obstoječimi) mednarodnimi okviri za odpornosti na nesreče (Sendajski okvir za zmanjševanje tveganj nesreč ter Natove osnovne zahteve za odpornost), namen je nepodvajanje že opravljenega dela in iskanje sinergij,
- povezave med cilji za odpornost in odpornosti kritičnih družbenih funkcij,
- oblikovanje ciljev za odpornost, ki bodo države članice podprli pri spoprijemanju s prihodnjimi nesrečami.

Splošni poudarki delavnice so izpostavili pomen skupnega razumevanja terminologije, kot na primer področje civilne zaščite, večdržavni učinki, čezmejna tveganja in podobno. Veliko pozornosti je bilo namenjene tudi vrstam tveganj, na katera se morajo osredotočiti cilji za odpornost. V razpravi je bilo poudarjeno, da se morajo osredotočati na trenutna in prihodnja tveganja, pri katerih ima civilna zaščita primarno vlogo. Posebni poudarki delavnice so bili:

- Oblikovanje ciljev za odpornost bo pomembno prispevalo h krepitvi odpornosti Evropske unije in držav članic, pri njihovem razvoju pa je treba upoštevati izkušnje in najboljšo prakso veljavnih mednarodnih okvirov.

Slika 1: Sestanek generalnih direktorjev za civilno zaščito držav članic EU, držav Evropskega gospodarskega prostora in držav kandidatk (foto: B. Toič)

Figure 1: Meeting of the Directors-General for Civil Protection of the EU Member States, the countries of the European Economic Area and the candidate countries (Photo: B. Toič)

- Cilji za odpornost morajo naslavljaljati tudi odpornost kritične infrastrukture in kritičnih storitev, zlasti tistih, ki so vključene v odziv ob nesrečah. Energetika, telekomunikacije, transport, voda in preskrbovalne verige s hrano so bili opredeljeni kot pomembni sektorji za sodelovanje med civilno zaščito in ponudniki kritične infrastrukture oziroma storitev. Velik poudarek je bil namenjen zagotavljanju neprekinjenega poslovanja ter pomenu dobre in jasne komunikacije med sektorji na nacionalni in mednarodni ravni.
- Cilji za odpornost morajo upoštevati čezsektorski pristop, ki hkrati upošteva več mogočih nevarnosti in posebna tveganja. Oblikovanje ciljev za odpornost na nesreče bi moral biti tesno usklajen z oblikovanjem scenarijev na ravni Unije (10. člen uredbe) in s prepoznavanjem vrzeli pri odzivnih zmogljivostih.
- Znanost, vključno z mrežo znanja Unije na področju civilne zaščite, mora imeti pomembno vlogo pri načrtovanju ukrepov za preprečevanje, pripravljenost in odzivanje ter pri razvoju ciljev za odpornost.

Zaključne ugotovitve delavnice je podprla tudi delovna skupina za civilno zaščito (PROCIV) ter generalni direktorji za civilno zaščito Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora in držav kandidatk. Dodatno

je Svet za splošne zadeve 23. novembra 2021 sprejel Sklepe Sveta o odpornosti in odzivu na krize, ki prepoznajo, da je oblikovanje ciljev Unije za odpornost na nesreče pomembno za celovito odpornost EU. Razvoj ciljev za odpornost se je leta 2022 nadaljeval v okviru strokovne skupine za preventivo in obvladovanje tveganj nesreč pri Evropski komisiji, pri čemer imajo strokovnjaki URSZR še naprej pomembno vlogo.

KREPITEV MEHANIZMA UNIJE NA PODROČJU CIVILNE ZAŠČITE IN ODZIV NA NESREČE

Mehanizem Unije na področju civilne zaščite je leta 2021 praznoval 20. obletnico svojega obstoja. V tem času se je izkazal za uspešen in robusten mehanizem, ki temelji na solidarnosti. Velik razvoj mehanizma se kaže v zmožnostih različnega odziva, kot so repatriacije, epidemija covid-19, migracije in vojna v Ukrajini.

Med predsedovanjem Slovenije Svetu EU so se nadaljevale dejavnosti za izboljšanje odziva na nesreče večjega obsega s krepitvijo zmogljivosti evropskega nabora civilne zaščite (v ta nabor lahko države prispevajo svoje trenutne zmogljivosti in se s tem zavežejo, da bodo te zmogljivosti na voljo za odziv

Slika 2: Ob 20. obletnici mehanizma Unije na področju civilne zaščite je potekala razprava o tem, kako je razvoj mehanizma vplival na civilno zaščito na nacionalni ravni ter kako bo tudi v prihodnje prispeval h krepitvi odpornosti na evropski ravni. (foto: B. Toič)

Figure 2: On the occasion of the 20th anniversary of the Union Civil Protection Mechanism, a debate was held on how the development of the Mechanism had affected civil protection at the national level and how it would continue to contribute to building resilience at the European level (Photo: B. Toič)

ob nesreči v drugi državi) in zmogljivosti rescEU (strateške rezervne zmogljivosti za odziv ob nesrečah velikega obsega, kadar niso (v zadostni meri) na voljo niti na nacionalni ravni niti v okviru evropskega nabora civilne zaščite). Oktobra 2021 je bil sprejet Izvedbeni sklep (EU) 2021/1886, ki določa zmogljivosti rescEU za ustvarjanje zalog za kemične, biološke, radiološke in jedrske nesreče, nadaljevalo se je delo pri razvoju namestitvenih zmogljivosti rescEU ter prevoznih in logističnih zmogljivosti rescEU. Večkrat je bila poudarjena potreba po večnamenskem in prilagodljivem pristopu, ki bi ponujal rešitve za odziv na različne scenarije nesreč, s čimer je bila izražena podpora večfunkcijskim zmogljivostim (npr. zmogljivosti za oskrbo z električno energijo), predlog je podprla tudi Slovenija. Oktobra 2021 je Slovenija v okviru evropskega nabora civilne zaščite certificirala enoto za prečrpavanje večjih količin vode, decembra 2021 pa v okviru zmogljivosti rescEU vzpostavila skladišče osebne zaščitne opreme za boj proti resnim čezmejnim zdravstvenim grožnjam.

Med predsedovanjem Slovenije Svetu EU je bila pomembna naloga URSZR tudi spremljanje aktivacij mehanizma Unije na področju civilne zaščite ob naravnih in drugih nesrečah ter dejavna vloga pri usklajevanju in zagotavljanju pomoči Slovenije prizadetim

državam. Leta 2021 je bil mehanizem Unije na področju civilne zaščite aktiviran več kot 114-krat, kar je absolutni rekord od začetka delovanja mehanizma. Slovenija je leta 2021 zagotovila pomoč ob naravnih in drugih nesrečah 12-krat⁵, od tega petkrat med predsedovanjem Svetu EU.

MREŽA ZNANJA UNIJE NA PODROČJU CIVILNE ZAŠČITE

Vzpostavitev mreže znanja Unije na področju civilne zaščite (v nadaljevanju mreža znanja) je bila uvedena s Sklepom (EU) 2019/420 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. marca 2019 o spremembi Sklepa št. 1313/2013/EU o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Ta od Evropske komisije zahteva, da vzpostavi mrežo ustreznih akterjev in ustanov na področju civilne zaščite in obvladovanja nesreč, vključno s centri odličnosti, univerzami in raziskovalci, za izboljšanje usposabljanja in izmenjave znanja.

⁵ Slovenija je zaradi spoprijemanja s posledicami epidemije covid-19 aprila 2021 zagotovila pomoč Črni gori, Srbiji, Severni Makedoniji, maja Nepalu in Indiji ter julija Bosni in Hercegovini. Zaradi povečanega vala migracij je julija zagotovila pomoč Litvi. Avgusta je trikrat zagotavljala pomoč Severni Makedoniji pri gašenju požarov v naravnem okolju, septembra je zagotovila pomoč Haitiju ob potresu in Kosovu zaradi spoprijemanja s posledicami epidemije covid-19.

Mreža znanja Unije na področju civilne zaščite

je novo orodje, ki povezuje strokovnjake in organizacije s področja civilne zaščite in oblaščevanja nesreč ter omogoča njihovo medsebojno sočelovanje.

Slika 3: Mreža znanja Unije na področju civilne zaščite

Figure 3: Union Civil Protection Knowledge Network

Vzpostavitev mreže znanja je bila ena izmed prednostnih nalog programa tria predsedstev, ki je v obdobju 2020–2021 intenzivno sodeloval v pripravljalni delovni skupini za oblikovanje mreže znanja, prepoznavanja njenih pomembnih dejavnosti, določanja organizacijske strukture ter načina vodenja in širjenja možnosti njene uporabe. Slovenija je med predsedovanjem Svetu EU spremljala napredek razvoja mreže znanja in si prizadevala, da bi mreža znanja postala okolje izmenjav tudi na primer pri oblikovanju ciljev za odpornost. Evropska komisija je mrežo znanja na področju civilne zaščite uradno

ustanovila 10. novembra 2021 (Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2021/1956). Slovenija je pripisala velik pomen mreže znanja v Sklepih Sveta o odpornosti in odzivu na krize, ki so bili sprejeti med predsedovanjem Slovenije Svetu EU, in pozdravljajo zagon reže znanja.

Mreža znanja danes predstavlja podlago za združevanje različnih akterjev civilne zaščite in obvladovanja nesreč, centrov odličnosti, univerz in raziskovalcev, podlago za izmenjavo znanja in informacij, znanja in znanosti na področju preventive, pripravljenosti in odziva na nesreče. Mreža znanja združuje programe mehanizma Unije na področju civilne zaščite (usposabljanja, vaje, program pridobljenih izkušenj, izmenjave strokovnjakov) in ponuja centraliziran dostop do vseh informacij, ki so pomembne za civilno zaščito. Njena spletna stran (<https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/>) deluje kot skupna točka za iskanje informacij o dejavnostih mehanizma, dogodkih, usposabljanjih in razpisih.

SODELOVANJE Z DRŽAVAMI ZAHODNEGA BALKANA

Slovensko predsedovanje je prek različnih dejavnosti posebno pozornost namenjalo tudi Zahodnemu Balkanu. Države Zahodnega Balkana so že vključene v različne dejavnosti, ki potekajo v okviru mehanizma Unije na področju civilne zaščite, na primer v projekte s področja preventive in pripravljenosti, usposabljanja, vaje, stanovske preglede, izmenjave strokovnjakov in svetovalne misije. Njihovo vključevanje v tovrstne dejavnosti prispeva h krepitvi odpornosti v regiji ter v celotni Evropski uniji. Države Zahodnega Balkana, ki že sodelujejo v mehanizmu Unije na področju civilne zaščite⁶, sodelujejo tudi na sestankih Odbora za civilno zaščito, s čimer imajo neposredno možnost sooblikovanja politike civilne zaščite na ravni Evropske unije. Slovenija si je prizadevala spodbujati nadaljnje sodelovanje držav Zahodnega Balkana v mehanizmu Unije na področju civilne zaščite, razvoj zmogljivosti držav Zahodnega Balkana v okviru Evropskega nabora civilne zaščite ter izpostavljala potrebo po pridružitvi še drugih držav v mehanizmu Unije na področju civilne zaščite. Spodbudila je pogajanja o pridružitvi držav v delovni skupini Sveta za civilno zaščito PROCIV.

⁶ Sodelujoče države Zahodnega Balkana v mehanizmu Unije na področju civilne zaščite: Črna gora, Severna Makedonija in Srbija.

DOGODKI, KI JIH JE ORGANIZIRALA ALI SOORGANIZIRALA UPRAVA RS ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE MED PRESEDOVANJEM SLOVENIJE SVETU EU

Delavnica na temo oblikovanja ciljev Unije za odpornost na nesreče na področju civilne zaščite

URSZR je 7. in 8. julija 2022 organizirala dvodnevno delavnico, ki je potekala v virtualnem okolju in na kateri je sodelovalo 116 udeležencev iz 30 držav članic (glej poglavje Oblikovanje ciljev Unije za odpornost na nesreče na področju civilne zaščite).

Sestanek Nacionalnih koordinatorjev za usposabljanja v okviru mehanizma Unije na področju civilne zaščite

V soorganizaciji z Evropsko komisijo je 22. in 23. septembra 2022 v virtualnem okolju potekal sestanek nacionalnih koordinatorjev za usposabljanja v okviru mehanizma Unije na področju civilne zaščite. Razpravljali so o vlogi nacionalnih koordinatorjev v prenovljenem evropskem programu usposabljanj na področju civilne zaščite ter o mreži znanja Unije na področju civilne zaščite. Prenovljen program usposabljanj uvaja ločen nabor strokovnjakov, ki bodo po opravljenih ustreznih usposabljanjih pripravljene za napotitev na misije v tujino, ter tistih, ki se bodo usposobili za opravljanje aktivnosti na nacionalni ravni. Pri tovrstni delitvi strokovnjakov je vloga nacionalnih koordinatorjev pomembna, prepoznati morajo namreč tiste kandidate, ki se bodo v različnih programih dolgoročno usposobili za misije ob nesrečah v tujini. Prav tako je bil na sestanku izpostavljen pomen povezanosti tečajev, štabnih in praktičnih vaj ter povezljivost vseh informacij in znanja v mreži znanja Unije na področju civilne zaščite.

Sestanek generalnih direktorjev za civilno zaščito držav članic EU, držav Evropskega gospodarskega prostora in držav kandidatk

V soorganizaciji z Evropsko komisijo je 12. in 13. oktobra 2022 v Ljubljani potekal sestanek generalnih direktorjev za civilno zaščito Evropske unije, evropskega gospodarskega prostora in držav kandidatk. Sestanka so se udeležili delegacije iz 29 držav članic Evropske unije in sodelujočih držav mehanizma Unije na področju civilne zaščite, predstavniki Evropske komisije in predstavnika Generalnega sekretariata Sveta EU. V ospredju dogodka je bilo praznovanje 20. obletnice mehanizma Unije na področju civilne zaščite, ob čemer so generalni direktorji potrdili uspešnost delovanja mehanizma Unije na področju civilne zaščite, njegovo prepoznavnost ter svojo zavezanost k nadaljnjemu sodelovanju v tem okviru. Del razprave je bil namenjen oblikovanju ciljev za odpornost Unije na nesreče na področju civilne zaščite (glej zgoraj) ter hkratnemu oblikovanju scenarijev za nesreče. Prav tako je bil del razprave namenjen nadaljnjemu razvoju zmogljivosti rescEU. Posebno pozornost je slovensko predsedstvo namenilo okrepljenemu sodelovanju z državami Zahodnega Balkana, s podporo pridružitvi Albanije ter Bosne in Hercegovine mehanizmu Unije na področju civilne zaščite⁷.

DRUGI MEDNARODNI DOGODKI NA PODROČJU CIVILNE ZAŠČITE, KI SO POTEKALI MED PRESEDOVANJEM SLOVENIJE SVETU EU

Mednarodna praktična vaja SIQUAKE

V luči krepitve odziva na nesrečo večjega obsega je URSZR med 4. in 8. oktobrom 2021 na območju Ljubljane organizirala mednarodno praktično vajo zaščite in reševanja ob potresu #SIQUAKE. Vaja je bila namenjena preverjanju ustreznosti Državnega načrta zaščite in reševanja ob potresu, preverjanju operativne pripravljenosti enot in služb zaščite in reševanja ter ustreznosti postopkovnika Podpora države gostiteljice mednarodni pomoči ob naravni in drugi nesreči v Republiki Sloveniji, ki določa postopke sprejema mednarodne pomoči. V vaji je sodelovalo skoraj 1000 udeležencev: štabi civilne zaščite na lokalni, regijski in državni ravni, pripadniki civilne zaščite, gasilci, enota za iskanje in reševanje iz ruševin (USAR), kinologi, taborniki, skavti, Rdeči križ Slovenije, Policija in Slovenska vojska ter tuje enote iz Italije, Avstrije, Hrvaške in Madžarske, vključno z EU-enoto

⁷ 7. 10. 2021 je bil podpisan tudi dvostranski sporazum o sodelovanju pri varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Kosovo.

civilne zaščite za koordinacijo in oceno stanja (EUCPT). Dogodka se je udeležil tudi evropski komisar za krizno upravljanje, ki je poudaril pomen krepitve odpornosti na naravne in druge nesreče.

Peti letni seminar Centra znanja EK za obvladovanje tveganj za nesreče

Peti letni seminar Centra znanja je organiziralo Skupno raziskovalno središče v sodelovanju s slovenskim predsedstvom in je potekal 17. in 18. novembra 2021 v virtualnem okolju. Spodbudil je intenzivnejši dialog med organi za civilno zaščito in znanstveno skupnostjo ter tesnejše sodelovanje pri oblikovanju mreže znanja Unije na področju civilne zaščite. Poziv k povečanju razpoložljivosti in uporabe znanstvenih spoznanj o nesrečah je zapisan tudi v zadnji spremembi mehanizma Unije na področju civilne zaščite. V okviru seminarja je potekala tudi seja, ki je bila namenjena razpravi o vlogi znanosti pri oblikovanju ciljev za odpornost, na kateri so se udeleženci strinjali, da ima znanost pomembno vlogo pri boljšem razumevanju in sporočanju tveganj nesreč ter pomena odpornosti. Kot pomemben korak h krepitvi vloge znanosti in znanja na področju civilne zaščite je bila prepoznana vzpostavitev mreže znanja, ki bo razvijala odnose med znanstvenimi, političnimi in operativnimi deležniki v civilni zaščiti na nacionalni in evropski ravni.

Evropski forum za zmanjšanje tveganj nesreč

Evropski forum za zmanjševanje tveganj nesreč (EFDRR) vzpostavlja strukturo evropske regionalne platforme za obravnavo regionalnih izzivov tveganj nesreč. EFDRR je potekal od 24. do 26. novembra 2021 v Matosinhosu na Portugalskem, spremljati pa ga je bilo mogoče tudi v virtualnem okolju. Forum je vladam in številnim zainteresiranim stranem omogočil izmenjavo izkušenj o uspešnih praksah in inovativnih pristopih za preprečevanje, zmanjševanje in obvladovanje tveganj nesreč. V treh dneh so udeleženci izmenjali dobre prakse in znanje o politikah, programih in naložbah, ki temeljijo na tveganjih nesreč, ocenili so izvajanje Sendajskega okvira za zmanjševanje tveganja nesreč, vzpostavili skupno razumevanje izzivov in neposrednih groženj v Evropi ter sprejeli načrt EFDRR za obdobje 2021–2030. S sprejetjem tega načrta so se vlade iz vse regije zavezale k preventivnim ukrepom za povečanje odpornosti na nevarnosti, vključno z izbruhi bolezni, podnebnimi spremembami in grožnjami za kritično infrastrukturo.

Dan mreže znanja Unije na področju civilne zaščite

Dan mreže znanja je potekal 7. decembra 2021 v virtualnem okolju. Ob tej priložnosti je potekala tudi ustanovna seja Odbora mreže znanja, ki mu Slovenija sopredseduje v prvi polovici leta 2022 (glej zgoraj: Mreža znanja Unije na področju civilne zaščite).

SKLEPNE MISLI

Predsedovanje RS Svetu EU na področju civilne zaščite lahko ocenimo kot uspešno. Doseženi so bili vsi cilji: spodbudilo je razpravo o oblikovanju ciljev Unije za odpornost na nesreče na področju civilne zaščite, izpostavilo je krepitev evropskega nabora civilne

zaščite in rezervnih zmogljivosti rescEU ter sodelovalo pri vzpostavitvi mreže znanja Unije na področju civilne zaščite. Evropska komisija ter države članice mehanizma Unije na področju civilne zaščite so velik uspeh Sloveniji pripisale pri oblikovanju ciljev za odpornost kot pomembni dejavnosti za Evropo, odpornejšo na naravne in druge nesreče.

Viri in literatura

1. Poročilo o organizaciji predsedovanja Republike Slovenije Svetu EU v Upravi RS za zaščito in reševanje (1. julij – 31. december 2021), 4. 3. 2022.
2. Report from the Slovenian Presidency on the main achievements at EU level in the field of civil protection (14524/1/21), Council of the European Union, 2. 12. 2021.
3. Osemnajstmesečni program Sveta (1. julij 2020–31. december 2021). <https://www.gov.si/assets/vlada/Projekti/PSEU2021/18-mesečni-program-Sveta.pdf>. 17. 6. 2022.
4. Slovensko predsedovanje Svetu Evropske unije, 1. julij do 31. december 2021. <https://www.gov.si/assets/vlada/Projekti/PSEU2021/Program-slovenskega-predsedovanja-Svetu-EU.pdf>, 17. 6. 2022.
5. Posebni vladni projekt Predsedovanje Republike Slovenije Svetu Evropske Unije 2021, Revidirana projektna naloga; Ministrstvo za zunanje zadeve, 10. 11. 2020.
6. Sklepi Sveta o izboljšanju pripravljenosti, zmogljivosti za odzivanje in odpornosti na prihodnje krize, Svet Evropske unije, 23. 11. 2021.